

poslechnout **Pramínek vlasů**, který s ním zpívala celá narvaná Lucerna. To byl dojemný zážitek, jenž Jiří okomentoval dotazem z podia: „Jak to, že to znáte? To jste ještě nebyli někteří ani na světě, když jsem to skládal?“

Asi nemá cenu už nic moc dodávat. Jiří Suchý je tu s námi dál, zatím v neuvěřitelné pěvecké formě, tak až mu to proboha ještě dlouho takhle vydrží. Myslím, že je nás hodně, kteří ho v téhle době stále potřebujeme.

Michal Prokop, 3. 7. 2016

Jiří Suchý je pre mňa neodlučiteľne spojený s hnutím malých divadiel. To hnutie začalo koncom päťdesiatych rokov a ja som bol očitým svedkom premiéry *Človeka z púdy* v divadle Semafor Ve Smečkách. Tie pesničky si onedlho spievala celá republika, tak ako si volakedy ľudia spievali piesne V+W+J. Myslím, že prvá Suchého pieseň, ktorú si pamätám sa volala **JZD boogie** a tá druhá bola o sadrovom trpaslíkovi na melódiu z Chaplinovho filmu *Moderná doba*. Suchého a Šlitrove pesničky boli hudbou mojej mladosti a zostali ňou dodnes. S tebou, má krásna Margareto, do nebe doplavu, zatiaľ se jenom tempa učím, nebřeč má bejby za tu ručičku, že mám, má krásna Margareto tu nejlepší průpravu. Pán Jiří veľa zdravia a energie!

Milan Lasica, červen 2016

KDYKOLIV KDEKOLIV... JIŘÍ SUCHÝ

Obsáhnout na třech discích hudební kariéru muže, který je tak umělecky aktivní jako Jiří Suchý, je prakticky nemožné. V této *Zlaté kolekci* proto nabízíme pouze průřez jeho rozmanitou tvorbou, od písně **Sardinka**, roztomile mladické parafráze Voskovce a Wericha, po nejnovější americké spirituály otextované pro semaforový *Koncert o čtyřech kapitolách* (2015). Představujeme šest dekad hudební kariéry muže, jenž s Jiřím Šlitrem ovlivnil vývoj moderní české populární hudby jako nikdo jiný.

První dvě třetiny naší kompilace představují tvorbu spojenou převážně s divadlem Semafor, od výběru slavných hitů 60. let (první disk), po dobu méně známých skladeb let 70. a 80., kdy Jiří Suchý nesměl do rozhlasu ani televize (disk druhý). Třetí disk naší kolekce obsahuje nahrávky, z nichž některé možná překvapí i dlouholeté příznivce autorovy tvorby. Nabízíme zde buď velmi

známé melodie v méně známém podání Jiřího Suchého, nebo skladby vzniklé ve spolupráci se známými autory, ovšem s panem Suchým zpravidla nespojované.

Abychom nejvěrnějším posluchačům a sběratelům semaforových materiálů nabídli i v první skupině písní něco navíc, najdou zde alternativní verzi hitu **Krajina posedlá tmou** z reklamy na rybářské potřeby (použitou i ve slavném televizním snímku *Recital 64*), stejně jako málo známou verzi hitu *Blues pro tebe*, rovněž z reklamy, tentokrát na televizory (obě z roku 1965). K tomu přidáváme netradiční verze hitů **Klokočí** a **Tulipán** natočené pro Československý rozhlas pouze s Jiřím Suchým a kytarovým doprovodem profesora Jiřího Jirmala. A jako bonus již zmíněná **Sardinka**, historicky vůbec první nahrávka, kterou mladík Jiří Suchý soukromě pořídil v AR Studiu zhruba deset let před založením Semaforu.

I na disk druhý jsme zařadili ještě několik melodií Jiřího Šlitra z 60. let, k jejichž nahrání na vinylové desky nedošlo za autorova života (**Slečna v sedmý řadě**, **Podivná hodina v Los Angeles**, **Surrealistická krajina**). Většina písní ale patří do autorské dílny Ferdinand Havlík – Jiří Suchý a zazněla v dobových semaforových představeních. K vrcholným patří skladby z Kytice (**Miláčku**), z *Elektrické pumy* (**Orchestrion z ráje**, **Bomba na klíně**) či z *Fausta* (**Píseň pro dva**, **Tady se zastavil čas**).

Výjimky z divadelního repertoáru tvoří např. německá píseň z 19. století *Der treue Husar*, známá i pod anglickým názvem *The Faithful Hussar*. Ve světě ji proslavil film Stanleyho Kubricka *Stežka slávy* s Kirkem Douglasem v hlavní roli (1957). Jiří Suchý ji pod titulem **Vesnická romance** otextoval pro skupinu Akord club, s níž tehdy zpíval a hrál na basu. Později zněla i v semaforském písničkovém pásmu *Zuzana je sama doma*. Nicméně na gramofonovou desku se dostala až roku 1974 s doprovodem orchestru Karla Vlacha. Perličkou je comedy song **Tento týden v pátek**, který zpívali Nat King Cole a skladatel Johnny Mercer pod titulem *Save The Bones For Henry Jones*. Českou verzi písně s vtipně vypointovaným textem napsal Jiří Suchý a nazpíval ji spolu se sesterskou dvojicí Martha a Tena.

Tím se dostáváme k celému třetímu disku, který je koncipován právě z předělavěk skladeb „nesemaforských“ autorů. Patří sem slavné písně Osvobozeného divadla, ke kterým se Jiří Suchý s láskou a obdivem vrací celý život. „*Neznám nikoho povolanejšího a vybavenějšího pro tento ošemetný úkol*“, napsal na adresu Jiřího Suchého jazzman Pavel Klikar. „*Jeho jazzové frázování a rytmický timing jsou zcela výjimečné. Jestliže Jiřího Suchého považují za bezkonkurenčně nejlepšího český zpívajícího jazzového zpěváka současnosti, přesně vím proč a nikterak nepřeháním*.“ Najdeme zde nahrávky z let šedesátých (**Půl parku**), sedmdesátých (**Ezop a bra-benec**), devadesátých (**Virginia**, **Tři strážníci**), až po současnost, prezentovanou nedávnou spoluprací s The Hottentots Orchestra (**Stonožka**, 2003). K poslední jmenované napsal hudebník a spisovatel Jan Štolba: „*To je majštrštyk jemné ironie a sotvakdo jiný než Jiří Suchý jej podá*

s pokrevní spřízněností klauna, jenž ví, do jaké hloubky lze jít – či padat – za rozvernou kaskádou: nožku / ponožku / vložku / trošku / rohožku...”

Hudebně příbuznou náladou znějí díla básníka, ale též jazzového skladatele Josefa Kainara (**Imperial blues**, **Mrtvý vrabec**, **Bombardovací blues**). Do zahraničního repertoáru pan Suchý sáhl po své zamilované Ellingtonově *Mood Indigo*, již vdechl českou **Modrou náladu** už v semaforickém *Recitalu 64* a zpívá ji dodnes. S chutí se také opakovaně vrací k foxtrotu Hoagyho Carmichaela a Johnnyho Mercera *Lazy Bones*. Začátkem 30. let se během pouhého týdne prodalo 300 000 kusů notového zápisu originální verze. Nejenže stála na počátku kariéry světoznámého skladatele Mercera, ale die slov spoluautora Carmichaela doslova nakopla usínající hudební průmysl k novému životu. Brzy ji zpíval jeden slavnější zpěvák než druhý, včetně Louise Armstronga & Binga Crosbyho, The Supremes nebo Leona Redbona. U nás ji se Suchého textem **Dlouho spát** zpíval také Karel Gott.

Ze stejného hudebního podhoubí zde máme zastoupenou (*I Love You*) *For Sentimental Reasons*, jejíž text napsal William Best jako básničku na základní škole a později ji zhudebnil. Proslavil ji Nat King Cole, po něm Ella Fitzgerald, Sam Cooke, Dean Martin, ale i James Brown nebo Rod Stewart. Pro Leonu Machálkovou ji pod názvem **Já pláču** v roce 2005 otextoval opět Jiří Suchý a také si ji s některými semaforickou hvězdou zazpíval v duetu.

Z jiné linky než americký jazz a swing, ovšem opět velmi příbuzné semaforické poetice, jsou dvě skladby, jež pro olomoucké scény Skumafka a DEX klub složil i otextoval divadelník a v letech 1998-2005 ministr kultury Pavel Dostál. Skumafka vznikla pod přímým vlivem Suchého a Šlitra, obdoby jako Semafor je i její název akronymem (Skupina malých forem kabaretu). Není proto divu, že i poetika obou písní – **Pane vrchní, jeden koňak** a **Blues na banální téma** – je Jiřímu Suchému velmi blízká, což je z jeho projevu jasně patrné. Nazpíval je na CD kolekci *Písničky malých divadel* 60. let, která vyšla jako příloha knihy *Pódia z krabičky*. Ministr Dostál obě s Jiřím Suchým či Václavem Havlem křtil v létě 2005. Trpěl již tehdy vážným nádorovým onemocněním a bohužel rakovině o několik týdnů později podlehl.

Další čtyři skladby pocházejí z alba *Zpověď unaveného clowna*, jež v roce 1998 nahrál hudebník a spisovatel, spojený především s českým trampinem, Jaroslav Velinský alias Kapitán Kid. Gentleman, citlivý člověk i klaun, jak jej charakterizovala Jitka Molavcová. Přizval legendární dixielandovou kapelu Steamboat Stompers a k několika písním rovněž „Jonáše s Melicharovou“. Vznikly tak dvě kouzelné předělávky starých šlágrů: **Dědečkova noční košile**, tedy *Grandad's Flannelette Nightshirt* z protiválečné komedie George Formbyho *Let George Do It* (1940), a **Bublífu**, původně *Shake A Little Shoulder* z muzikálu *Just A Kiss* (1926). K tomu navíc dvě autorské Kidovy novinky **Kanibalská** a titulní **Zpověď unaveného clowna**, kterou Jaroslav Velinský otextoval na melodii své manželky Vladimíry. Hudební publicista Karel Prokeš v recenzi

pro MF Dnes zasluženě označil Kidovy texty za brilantní, album ozdobil přívlastkem „noblesně swingové“ a ocenil i autorův zlehčující nadhled nad propojením tramské tradice právě se swingovým duchem. Námi zařazené čtyři písně jsou milou vzpomínkou na hudebníka, jehož počtě byl v roce 2016 věnovaný i 50. ročník festivalu Porta. Zavzpomínat na Kapitána Kida na něj přijeli právě i S+M.

Velkým překvapením není ani spolupráce Jiřího Suchého s Jaroslavem Uhlířem, ba je spíše zarážející, že se tak výrazně a hudebním citěním příbuzné osobnosti setkaly v nahrávacím studiu doposud pouze jedinkrát. Iniciátorem byl Jaroslav Uhlíř, který se rozhodl zkusit něco, co nedokázal Jiří Šlitr – zhudebnit jeden ze Suchého raných textů *Aladinova lampa*. Jiří Šlitr na konci 50. let text odmítl s odůvodněním, že je pro písničku příliš složitý, Jaroslav Uhlíř jej tedy zhudebnil po čtyřiceti letech a také sám nazpíval. Při té příležitosti vznikla i druhá autorská skladba této dvojice, **Polykač mečů**, kterou jako duet oba pánové nazpívali na Uhlířovo album *Nejsou jen ztráty* (1997).

Až dosud jsou skladby třetího disku velmi věrné semaforické poetice a jejím kořenům, následující dvě ovšem možná překvapí i znalce tvorby pana Suchého. První píseň pochází z projektu *Blá-zinec* (2012), za nímž stojí dva konzervatoristé, hudebník Jan Lstibůrek a textař Robin Král. Oba mladí skladatelé napsali klasické písní, věnovaných různým duševním chorobám a oslovili přední hudebníky, aby je nazpívali. Pro své psychologické hudební mikrosvětly dvojice získala např. Davida Kollera, Tomáše Kluse, Ivana Hlase, Marka Ebena, Báru Basikovou nebo právě Jiřího Suchého, ze kterého se tak stal **Klaustrofobik**.

„Víte, já jsem si to poslech jen tak ze slušnosti, já tyhle věci normálně nedělám, jenže mně se to vážně líbí a mrzelo by mě u toho nebejt,“ řekl Jiří Suchý Robinu Královi, když si poslechl demo snímek „A tak jsme na naši desku získali hlas Jiřího Suchého. Písničku nazpíval jak jinak než skvěle, a když jsme ho s Honzou Lstibůrkem vysazovali na Ořechovce, snažili jsme se mu vnútit obálku s honorářem. Jediné, co byl ovšem ochotný přijmout, byla lahev domácího medu od Honzových rodičů: „Já to udělal za med, to já bych s váma zame, kdybyste řekli, že to je za peníz,“ vypravuje Robin Král, jehož verše ohodnotil kritik Jiří Černý jako „bez výjimky štěpné, větší zvukomalebné a původní, nikdy ne laciné. A především plné myšlenek a obrazů.“

Tante cose da veder (italsky *Tolik věcí k vidění*) je ještě zvláštnější skladba dvojice Petr Hapka/Michal Horáček, pocházející z lyrického, tj. veršovaného představení, *Kudykam* (2009). Jako aranžér se melodie ujal Ondřej Brzobohatý a s Michalem Horáčkem dlouho hledali správného interpreta. Nechali ji nazpívat několika zpěváky a pro každého Brzobohatý vymýšlel osobitě aranžmá. Na albu z roku 2009 vyšla verze s Vojtou Dykem a jako bonus ještě s Karlem Gottem. Nicméně autorům bylo líto ostatních verzí, a proto vzniklo o dva roky později album jediné písně v devíti variantách (např. Jaromír Nohavica, Dan Bárta, Aneta Langerová – a Jiří Suchý).

Album *Tante cose da veder* je určené spíše pro skupinu skálních příznivců práce dvojice Hapka – Horáček, kvůli čemuž je Suchým zpívaná píseň prakticky neznámá. Oproti tomu je další skladba **Kdykoliv kdekoliv** veřejnosti známá velmi dobře. Zpěváka Suchého po letech vrátila do hitového žebříčku, vznikl k ní i videoklip a zaznívala jako podkres znělky televizního seriálu České televize *Život je ples* (2012). Autorem hudby je někdejší člen Pražského výběru Michal Pavlíček, který také oslovil pana Suchého, zda by ji neotextoval. Nejenže otextoval, nakonec i nazpíval. „*Tu písničku jsme s Michalem Pavlíčkem dávali dohromady v době, kdy seriál nebyl ještě dokončený,*“ řekl později. „*Dodnes jsem z toho seriálu nic neviděl – čas je totiž můj nepřítel. Jen vím, že se naše písnička stala skutečným hitem. Ze všech stran se mi dostává ujištění, že si získala přezně diváků.*“

Spolupráce oběma hudebníkům natolik vyhovovala, že Pavlíček vzápětí opatřil hudbou celou semaforickou hru *Rytíři z Blaníku a krasavice Lída* (2013). „*Padli jsme si s touto naší písní nějak do oka,*“ svěřil se Michal Pavlíček. „*Ono se tak často nestává, že autoři písně při své společné prvotině udělají hit. A pan Jiří mě pak časem požádal o hudbu k Blaníku. Ale nemělo by to tím končit, ještě spolu plánujeme jednu větší spolupráci.*“

Závěr třetího CD patří gospelům. Ze semaforického Koncertu o čtyřech kapitolách (2015) nabízíme přímo na pódiu divadla pořízené záznamy tradičních amerických spirituálů **Propust' hned můj lid** (*Go Down Moses*) a **Malej David na harfu hrál** (*Little David, Play on Your Harp*). S autorem českých slov si je zazpívaly tři dívky tvořící v současnosti nepřehlédnutelnou harmonu divadelního týmu, trio Veronika Tichá, Eliška Hurábová a Magda Jedličková. Tyto dívky v Semaforu nejen skvěle zpívají, ale též hrají na saxofon, klarinet a trombón.

K těmto původním gospelům přidáváme ještě obdobně laděnou skladbu **Když je mi nejhůř**, vydanou po povodních v roce 2002, kdy vltavská voda utopila tehdejší semaforickou scénu v Karlíně. „*Tento spirituál není spirituál v pravém slova smyslu, nevznikl v harlemském kostelíku, jak by se slušelo,*“ okomentoval jeho vznik Jiří Suchý. „*Je to vlastně apokryf, který vznikl v Czech Republic. A zde ho složili dva domorodci Karel Vágner a Jiří Suchý.*“ Zde zařazenou studiovou verzi pěvecky posílil Gospel Time Zuzany Stírské.

A nyní už je čas si písničky pustit, kdykoliv, kdekoliv, protože dobře vám u nich bude vždy a všude.

Lukáš Berný, 2016